

Розділ 1.

Концептуальні основи МСФЗ

План

- 1.1. Міжнародна гармонізація вимог до фінансових звітів.*
- 1.2. Концептуальна основа МСФЗ.*
- 1.3. Припущення, якісні характеристики та обмеження фінансової інформації.*

Ключові слова та поняття: МСФЗ, концептуальна основа МСФЗ, фінансові звіти, припущення, фінансова інформація.

1.1. Міжнародна гармонізація вимог до фінансових звітів

Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО) є незалежною, заснованою на приватних засадах організацією, що встановлює стандарти бухгалтерського обліку, яка розташована у Лондоні, Великобританія. Членами Ради є представники дев'яти країн, які мають різний професійний досвід. Завданням Ради є складання в інтересах суспільства єдиних високоякісних, зрозумілих і готових до застосування універсальних стандартів бухгалтерського обліку, що вимагають прозорості і зіставної інформації у фінансових звітах загального призначення. Також Рада співпрацює з національними професійними організаціями, які встановлюють стандарти бухгалтерського обліку, з метою зближення стандартів у всьому світі.

Огляд історії РМСБО:

1973 р. Первісно РМСБО була заснована як Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО) шляхом підписання угоди між бухгалтерськими організаціями десяти країн (Австралія, Канада, Франція, Німеччина, Японія, Мексика, Нідерланди, Великобританія, Ірландія і Сполучені Штати Америки).

1983 р. Попередній КМСБО приєднався до Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ) і, таким чином, усі члени МФБ стали членами КМСБО: на теперішній час до Комітету входять

представники з 115 професійних організацій з більш, ніж 85 країн.

1980 і 1990 р.р. Зосередження уваги на ринках капіталу.

1995 р. Погодження основної програми з МОКЦП (Міжнародною організацією комісій з цінних паперів).

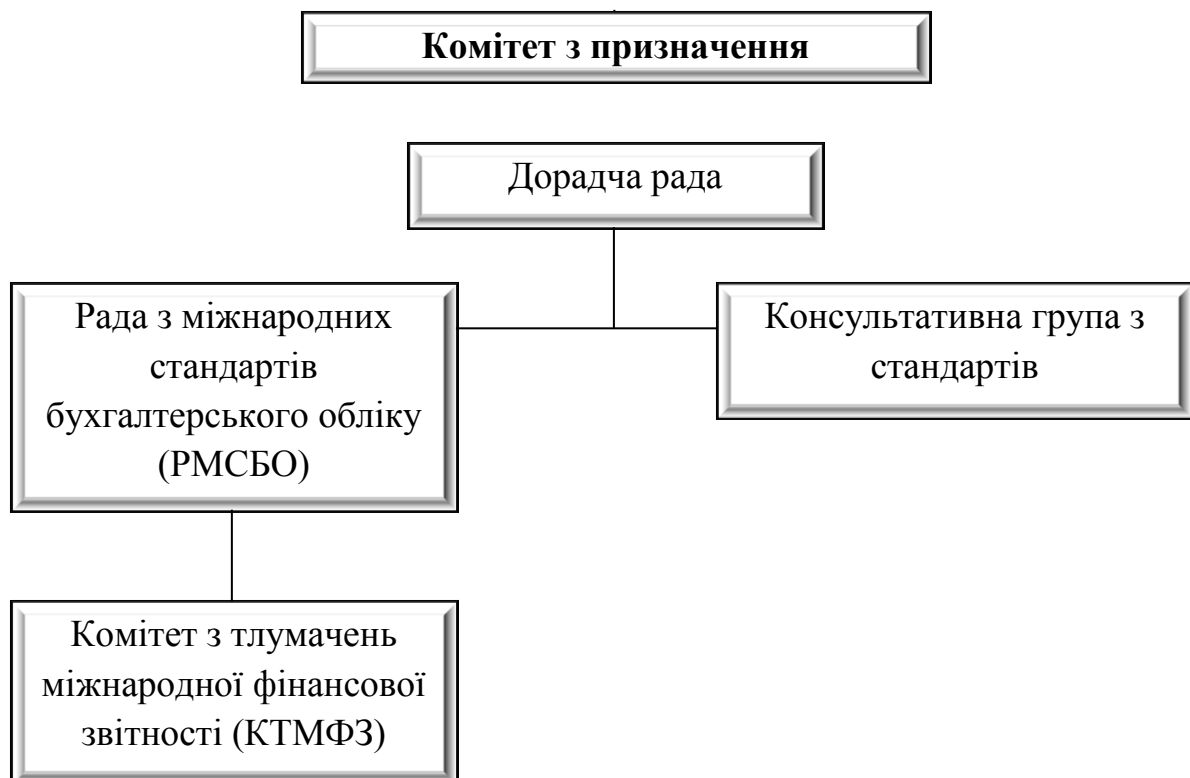
1997 р. Заснування Постійного комітету з тлумачень.

2000 р. Розробка основної програми закінчена. МОКЦП рекомендує своїм членам дозволити мультинаціональним організаціям, які випускають цінні папери, застосовувати 30 стандартів КМСБО при міжнародних операціях з продажу цінних паперів та лістингах.

2001 р. Набрала силу переглянута Конституція КМСБО. Назва КМСБО була змінена на РМСБО і назва МСБО - на МСФЗ.

2003 р. РМСБО випустила численні покращання до стандартів.

Сучасна структура РМСБО є такою (рис. 1.1):

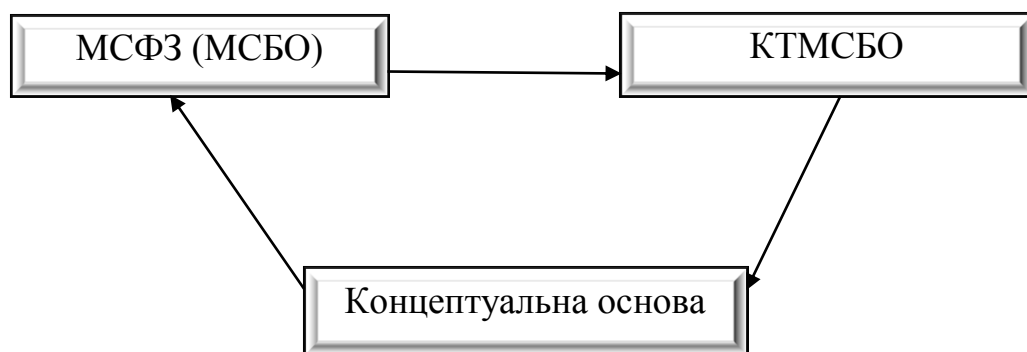
Рис. 1.1. Сучасна структура РМСБО

Переваги використання фінансових звітів, складених за МСФЗ:

- 1) об'єктивність, зіставність та відповідність потребам користувачів фінансової звітності, складеної за МСБО;
- 2) задоволення потреб користувачів фінансової звітності завдяки активному підходу Ради з МСБО до відстеження змін цих потреб;
- 3) полегшення процесу гармонізації стандартів і, таким чином, підвищення зіставності і "прозорості" незалежно від країни або галузі;
- 4) сприяння підвищенню довіри і зрозумілості серед іноземних користувачів;
- 5) доступ до міжнародних ринків капіталу.

1.2. Концептуальна основа МСФЗ

МСФЗ розроблені відповідно до "Концептуальної основи складання та подання фінансових звітів" ("Концептуальна основа" РМСБО). "Концептуальна основа" РМСБО є концептуальною обліковою основою, яка встановлює концепції, покладені в основу складання і подання фінансових звітів для зовнішніх користувачів (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Концепції, покладені в основу складання і подання фінансових звітів для зовнішніх користувачів

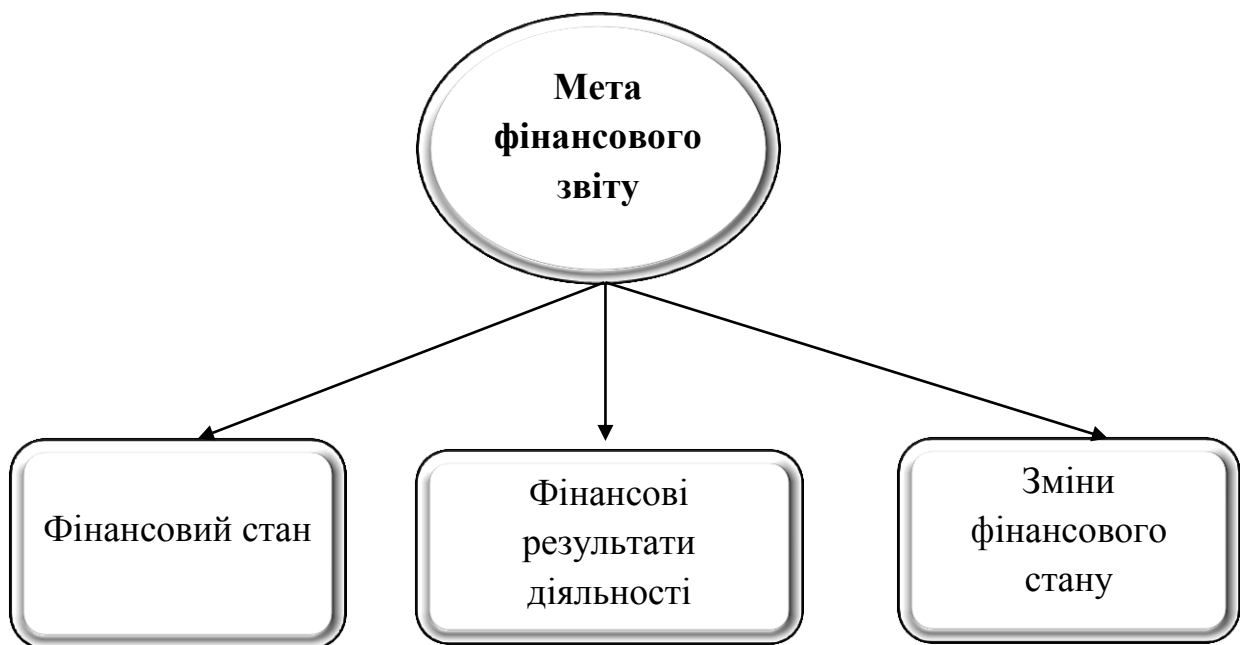
Концептуальна основа охоплює ряд важливих питань:

- 1) мету фінансових звітів, складених відповідно до вимог

МСБО;

- 2) основні припущення;
- 3) якісні характеристики, що визначають корисність інформації, яка міститься у фінансових звітах;
- 4) визначення елементів, з яких складаються фінансові звіти, а також способи їх визнання й оцінки;
- 5) концепції капіталу й збереження капіталу.

Метою фінансових звітів загального призначення є надання інформації про фінансовий стан, результати діяльності і зміни у фінансовому стані підприємства, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень (рис. 1.3).

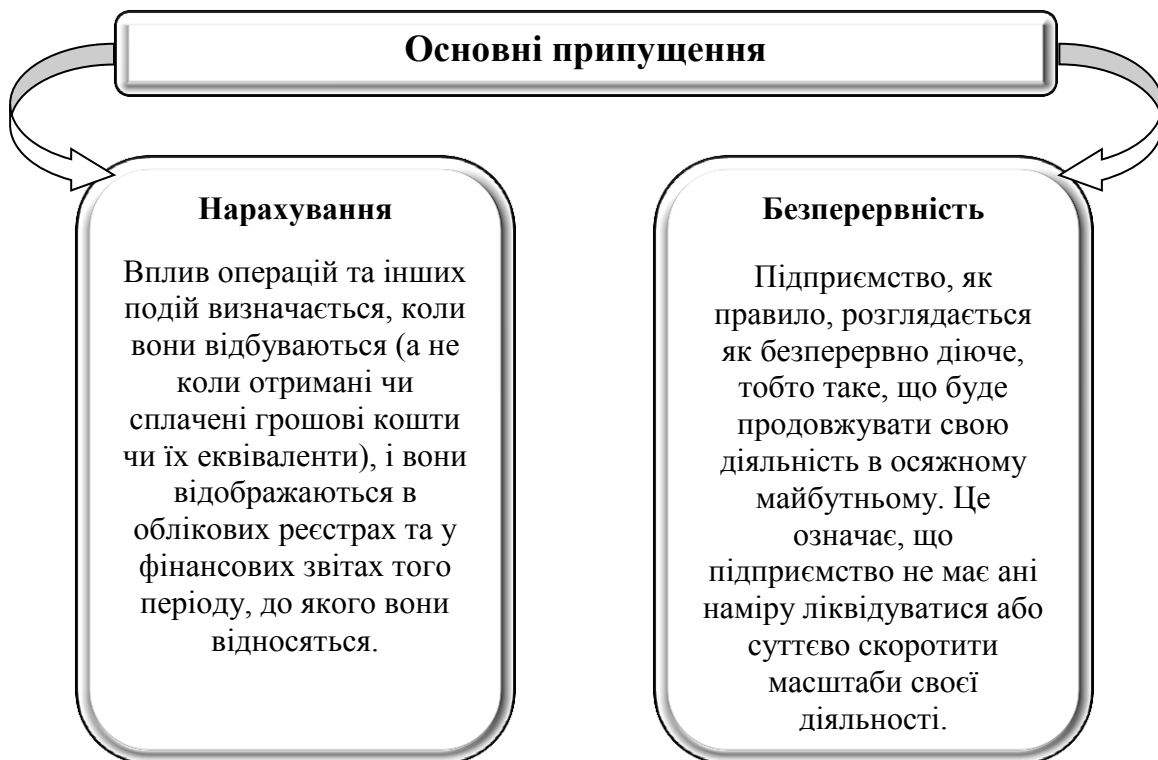
Рис. 1.3. Мета фінансового звіту

Фінансові звіти є структурованим фінансовим відображенням фінансового стану підприємства і операцій, що здійснюються ним. Фінансові звіти також демонструють результати того, як керівництво підприємства розпоряджається довіреними йому ресурсами.

1.3. Припущення, якісні характеристики та обмеження фінансової інформації

На практиці збалансованість або компроміс між якісними характеристиками досить часто є необхідним. Загалом, мета полягає в досягненні відповідної збалансованості всіх характеристик для забезпечення мети фінансових звітів. Відносна важливість характеристик у різних випадках є справою професійних суджень.

Основними припущеннями фінансової інформації є нарахування та безперервність (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Основні припущення фінансової інформації

Фінансові звіти мають правдивим чином подавати фінансовий стан, результати діяльності і рух грошових коштів підприємства. За допомогою відповідного застосування Міжнародних стандартів з додатковим розкриттям результатів, якщо необхідно, практично у всіх обставинах у фінансових звітах

досягається правдиве подання, іншими словами, вони надають те, що взагалі розуміється як правдивий та справедливий погляд.

Якісні характеристики є тими критеріями, які забезпечують корисну інформацію для користувачів (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Якісні характеристики фінансових звітів

Визнання елементів фінансових звітів наведено на рисунку 1.6

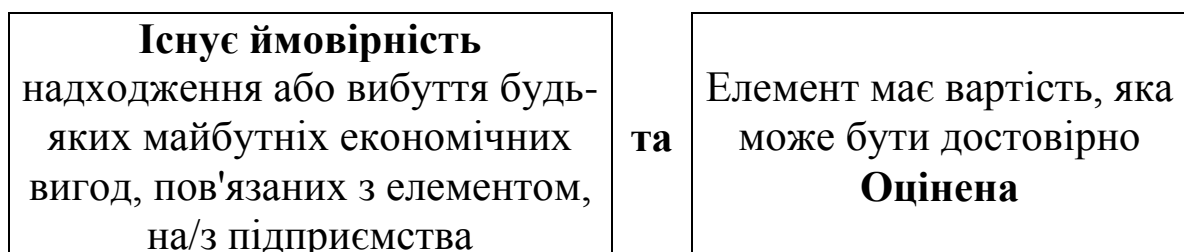

Рис. 1.6. Визначення елементів фінансових звітів

Оцінка є процесом визначення суми грошових коштів, за якою елементи фінансової звітності будуть визнані і відображені у Балансі і Звіті про прибутки та збитки. Це вимагає вибору відповідної бази оцінки.

При складанні фінансових звітів використовуються різні бази оцінок та їх поєднання (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні бази оцінки

Історична собівартість	Поточна собівартість	Вартість реалізації/погашення	Теперішня/приведена вартість
вартість при придбанні або виникненні	сума при придбанні або погашенні на поточний момент	сума під час продажу або погашення	дисконтована вартість майбутніх чистих грошових надходжень/виплат

Вибір бази оцінки і концепції збереження капіталу визначить облікову модель, яка використовується при складанні фінансових звітів (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Концепція капіталу і збереження капіталу

Фінансова концепція капіталу	Фізична концепція капіталу
За фінансовою концепцією капіталу капітал є синонімом чистих активів або власного капіталу підприємства. Фінансова концепція капіталу приймається більшістю підприємств при складанні своїх фінансових звітів.	За фізичною концепцією капіталу капітал розглядається як виробнича потужність підприємства, що базується, наприклад, на вироблених одиницях за день.
Збереження фінансового капіталу	Збереження фізичного капіталу
Прибуток є збільшенням фінансової суми чистих активів за період (виключаючи операції з власниками).	Прибуток є збільшенням фізичної виробничої потужності за період (виключаючи операції з власниками).

Таким чином, концепція капіталу є основою для запровадження концепції збереження капіталу.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. *Наведіть сучасну структуру ради з МСФЗ.*
2. *Надайте стислий огляд історії РМСБО.*
3. *Обґрунтуйте мету фінансових звітів, складених відповідно до вимог МСБО.*
4. *Назвіть основні припущення, щодо концептуальної основи РМСБО.*
5. *Наведіть якісні характеристики, що визначають корисність інформації, яка міститься у фінансових звітах.*
6. *Визначте елементи, з яких складаються фінансові звіти, а також способи їх визнання й оцінки.*
7. *Надайте характеристику концепції капіталу й збереження капіталу.*